

Ansvarsregulerende utvalg

Tvistesak 7/2002

Aktørenes navn er endret

Tvistesak mellom Storevik Bank og Lillevik sparebank Spørsmål om rettmessig belastning av kundekonto 8 måneder etter uttak i fremmed minibank

Storevik Bank har ved brev 19.11.2002 brakt en tvistesak mellom Storevik bank og Lillevik sparebank inn for Ansvarsregulerende utvalg til behandling og avgjørelse.

Saken gjelder i korthet spørsmålet om Lillevik sparebank hadde tilstrekkelig rettslig grunnlag for å belaste kortholders konto i Storevik bank nesten 8 måneder etter at det ble foretatt et kontantuttak på kr 5.700,- i Lillevik sparebanks minibank i Frekhaug ved Bergen. Storevik bank krever erstattet det tap banken er påført som følge av kontobelastningen.

1. Sakens aktører

Parter:

Storevik Bank: Klager og kortholders bank (kontobank)

Lillevik sparebank: Innklaget og ansvarlig for minibanken i Frekhaug (transaksjonsbank)

Andre aktører:

Lailia Holm : Kortholder og kontohaver i Storevik Bank

2. Sakens faktum

Den 18.05.2001 ble kortholders kort i følge transaksjonsloggen benyttet til et kontantuttak på kr 5.700,- i Lillevik sparebank s minibank i Frekhaug ved Bergen. Først den 07.01.2002 (dvs nesten 8 måneder etter uttaket) ble kortholders konto i Storevik Bank belastet for beløpet.

Kortholder reklamerte på den sene kontobelastningen ved brev 24.01.2002 til Storevik Bank. Storevik Bank anmodet Lillevik sparebank om tilbakeføring av beløpet ved brev 15.02, 11.03, 11.04, 29.05,19.06 og 02.10.2002. Beløpet er ikke tilbakeført og Storevik Bank har brakt tvisten inn for Ansvarsregulerende utvalg.

3. Dokumenter i saken mv

Fra partene har Ansvarsregulerende utvalg mottatt følgende dokumenter:

- a) Storevik Banks brev 03.04.2003 til utvalget
- b) Lillevik sparebank s brev 06.02.2003 til utvalget

- c) Storevik Banks brev 19.11.2002 til utvalget med følgende bilag
- Brev 24.01.2002 fra kortholder til Storevik Bank
 - Kontoutskrift på kortholders konto pr 31.01.2002
 - Avtalevilkår for Den norske kort (juni 1994)
 - Brev 15.02.2002 fra Storevik Bank til Lillevik sparebank
 - Brev 11.03.2002 fra Storevik Bank til Lillevik sparebank
 - Brev 11.04.2002 fra Storevik Bank til Lillevik sparebank
 - Brev 29.05.2002 fra Storevik Bank til Lillevik sparebank
 - Brev 19.06.2002 fra Storevik Bank til Lillevik sparebank
 - Brev 02.10.2002 fra Storevik Bank til Lillevik sparebank
- d) Forståelse mellom Forbrukerombudet og bankforeningene m.fl. om uttaks- og betalingskortkontrakter (datert 21.08.1992), punkt VI

4. Partenes anførsler og krav

Storevik Bank krever sitt tap på kr. 5.700,- erstattet av Lillevik sparebank. Storevik Bank fremholder for det første at transaksjonen ikke var godkjent (autorisert) av banken etter bank-axept-reglene § 6.2 første ledd. Banken viser videre til at kontobelastningen den 07.01.2002 ble foretatt nesten 2 måneder etter belastningsfristen på 6 måneder som følger av betalingskortavtalen mellom kortholder og Storevik Bank. Det er også anført at Storevik Bank er påført et økonomisk tap lik uttaksbeløpet gjennom den passivitet som Lillevik sparebank har utvist.

Lillevik sparebank avviser erstatningsansvar i saken. Banken hevder at uttaket var autorisert og godkjent etter gjennomført dekningskontroll. Videre viser banken til at tidsfristen på 6 måneder kun er nedfelt i kortavtalen mellom Storevik Bank og kortholder og således uten betydning i den foreliggende tvist.

5. Ansvarsregulerende utvalgs vurderinger

Ansvarsregulerende utvalg vil innledningsvis presisere at spørsmål om kortholder faktisk ikke fikk utbetalt kontantbeløpet den 18.05.2002 – slik kortholder har hevdet overfor kontobank - er en problemstilling som ikke vedrører den angjeldende tvist mellom de to banker.

Autorisasjonsforespørsel og godkjennelse på uttakstidspunktet

I henhold til Regler om utstedelse og behandling av ”bank axept”-kort i kontantautomater og betalingsterminaler (”bax-reglene”) § 6.2 første ledd skal transaksjonsbank forespørre kontobank om transaksjonen (herunder ved kontantuttak i annen banks minibank) kan gjennomføres. Transaksjonsbank kan bare gjennomføre transaksjonen dersom kontobank eller dens fullmektig (medhjelper) gir bekræftende svar, dvs autoriserer transaksjonen.

Det fremgår av transaksjonsloggen til minibanken den aktuelle dag at det ble gjennomført en dekningskontroll av kortholders konto i kontobank. Dekningskontrollen i ONLINE BALTUS ga positiv svartransaksjon og uttaket på kr 5.700,- kunne således gjennomføres. At det ble tastet feil FIN-kode én gang er i denne sammenheng uten betydning.

Utvalget legger således til grunn at transaksjonen ble autorisert eller godkjent av kontobank på uttakstidspunktet den 18.05.2001. Kontobank var etter denne autorisasjonen forpliktet til å gi oppgjør for uttaksbeløpet til transaksjonsbank, jf ”bax-reglene” § 10.1 første ledd.

Belastningsfristen på 6 måneder

Det følger av betalingskortavtalen mellom kortholder og kontobank pkt 3.4 at banken ”skal sørge for at transaksjoner som kortholder har igangsatt gjennom bruk av kortet blir gjennomført snarest mulig, og belastet kortholders konto senest innen 6 måneder etter brukertidspunktet”. Tilsvarende regel og tidsfrist er inntatt i FNH og Sparebankforeningens mønster for Avtalevilkår for betalingskort (del E av Kontoavtalen). Finansavtaleloven har ingen slike bestemmelser.

Bestemmelsen om tidsbegrensning for direkte belastning av kortholders konto ble inkorporert i bankenes betalingskortavtaler etter forrige forhandlingsrunde som de to bankforeninger hadde med Forbrukerombudet. I sluttdokumentet eller den felles forståelse fra forhandlingene som ble avsluttet i august 1992, var det enighet mellom næringsorganisasjonene og Forbrukerombudet om følgende tekst:

”Ved direkte debitering kan kortutsteder ikke belaste kontoen senere enn 6 måneder etter brukertidspunktet med mindre kortholder samtykker. Vilkåret innebærer ingen begrensninger i kortutstaders rett til å inndrive beløpet etter alminnelige regler om inndrivelse av pengekrav.”

Foruten at bankene etter forståelsen med Forbrukerombudet ble forpliktet til å følge bestemmelsen bilateralt overfor sine kortholdere, mener utvalget at belastningsfristen på 6 måneder er en norm som også de øvrige banker (transaksjonsbank) er forpliktet til å respektere og ta konsekvensene av. Transaksjonsbank overskred med nesten 2 måneder denne tidsfristen for direkte belastning av kortholders konto. Utvalget mener således at det tok for lang tid fra uttakstidspunktet til kontoen ble belastet.

Finansavtaleloven inneholder ingen regler om belastningsfrist. Dette skyldes først og fremst at en rekke av de spørsmål som det ble oppnådd enighet om mellom Forbrukerombudet og banknæringen i 1992 (herunder om sen kontobelastning), ikke ble gjenstand for lovregulering fordi bankene hadde vist ansvar i form av selvregulering, jf omtalen av forhandlingene i Banklovkomisjonens innstilling i NOU 1994: 19 Finansavtaler og finansoppdrag s 66 og 67.

Om kontobelastningen var legitim og korrekt utført

Utvalget har kommet til at autorisasjonsforespørselen på uttakstidspunktet ble besvart bekreftende av kontobank. Spørsmålet er imidlertid om selve kontobelastningen nesten 8 måneder senere var legitim og korrekt utført. Utvalget har ovenfor kommet til at det etter gjeldende kontraktspraksis tok for lang tid fra uttakstidspunktet til kontoen ble belastet. Det var etter utløpet av fristen på 6 måneder ikke innhentet nytt belastningssamtykke fra kortholder.

Det er i dokumentasjonen til utvalget ikke gitt noen nærmere redegjørelse om hva som faktisk skjedde mellom uttakstidspunktet 18.05.2001 og belastningstidspunktet 07.01.2002, og hva som var årsaken til at belastningen ikke ble gjennomført umiddelbart. Det er transaksjonsbanks ansvar å sende inn kapital- eller

oppgjørstransaksjonen til NICS for avregning og oppgjør etter at autorisasjonstransaksjonen er besvart positivt og minibankuttaket gjennomført. Utvalget kan derfor ikke utelukke at det at det har skjedd en funksjonsfeil i minibanken eller systemet for øvrig som transaksjonsbank hadde ansvaret for, jf "bax-reglene" § 10.1 tredje ledd om at kontobank ikke er ansvarlig for "transaksjoner som er gjennomført eller blitt feil på grunn av funksjonsfeil i systemer eller utstyr som transaksjonsbank eller den medhjelper er ansvarlig for".

Transaksjonsbank har som nevnt ikke fremlagt nærmere dokumentasjon for utvalget som kan belyse spørsmålet om belastningstransaksjonen faktisk ble sendt NICS for avregning og oppgjør. Bevisbyrden i saker som gjelder belastning av konto i annen bank hviler på transaksjonsbank, jf Alminnelige regelverk om ansvarsregulering § 3 andre ledd som lyder:

"Dersom transaksjonsbank ikke kan sannsynliggjøre på en tilfredsstillende måte at debetoverføringen var legitim og korrekt utført, er transaksjonsbank uten hensyn til skyld erstatningsansvarlig for det økonomiske tap som måtte bli påført kontobank som følge av debetoverføringen."

Utvalget mener at transaksjonsbank ikke har sannsynliggjort på en tilfredsstillende måte at debetoverføringen og den faktiske kontobelastningen 07.01.2003 var legitim og korrekt utført.

Spørsmål om passivitet

Kontobank tok raskt etter at banken ble kjent med kontobelastningen i januar 2002 kontakt med transaksjonsbank (første gang 15.02.2002) med anmodning om tilbakeføring av transaksjonen og informasjon om hvorfor det tok nesten 8 måneder før kontoen ble belastet, jf i den forbindelse kontobanks plikt etter "bax-reglene" § 10.3 til eventuelt å reise innvendinger mot transaksjonen og oppgjørsansvaret. Kontobanks anmodning ble gjentatt 5 ganger (siste gang 02.10.2002) uten å bli besvart av transaksjonsbank. Kontobank har derfor heller ikke hatt tilgjengelig nødvendig dokumentasjon for å kunne vurdere inndrivelse av beløpet overfor kontohaver. Transaksjonsbank uttalte seg 06.02.2003 etter at saken ble brakt inn for Ansvarsregulerende utvalg.

Det følger av Alminnelig regelverk om interbanktransaksjoner § 6 at transaksjonsbank på forespørsel fra mottakende bank (her kontobank) uten ugrunnet opphold skal gi kontobank nødvendige opplysninger og dokumentasjon vedrørende transaksjonen. Videre er det i regelverkets § 7 inntatt regler om bistandsplikt som lyder:

"Enhver institusjon skal uten ugrunnet opphold bistå med å rette eventuelle feil og klarlegge årsaksforhold i forbindelse med en interbanktransaksjon. Så fremt de har vært med på å generere eller registrere transaksjonsdata."

Etter utvalgets syn har transaksjonsbank som følge av bankens passivitet i forhold til kontobanks henvendelser, ikke fulgt opp sin plikt til å bistå kontobank i å klarlegge årsaken til den sene kontobelastningen.

6. Uvalgets konklusjon

Utvalget konkluderer med at Storevik bank får medhold i sitt erstatningskrav. Lillevik sparebank skal således betale erstatning til Storevik bank på kr. 5.700,-.

Utvalgets konklusjon er enstemmig.

----oOo----

Følgende medlemmer og varamedlemmer deltok under behandlingen: Rune Haglund, Randi Harethon, Gunnar Harstad, Åse Hornsletten, Erik Kikut og Knut Kvalheim

Følgende medlemmer erklærte seg innhåbile og deltok ikke under behandlingen: X

Oslo, 5. juni 2003

Ansvarsregulerende utvalg
Tore A. Hauglie
Sekretær